

Hogeschool Windesheim

B Communicatie

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

Op 9 juni 2023 is de bestaande bacheloropleiding Communicatie van de Hogeschool Windesheim bezocht door een visitatiepanel van NQA. Het betreft de reguliere vierjarige voltijdvariant die in Zwolle en Almere wordt aangeboden. De opleiding is positief beoordeeld: het panel concludeert dat voor beide locaties aan alle standaarden wordt **voldaan**.

Het panel beoordeelt de opleiding in zijn geheel als **positief**. Dit geldt voor beide locaties.

“Persoonlijk betrokken en praktijkgericht”. Vanuit dit motto leidt de opleiding studenten op tot (zelf)kritische communicatieprofessionals. Het panel ziet dit goed terug in de nadruk op persoonlijk leiderschap, een onderzoekende houding en de maatschappelijke context waarbinnen afgestudeerden functioneren. De opleiding speelt goed in op nieuwe ontwikkelingen als design thinking, scrum en duurzaamheid. In aansluiting op het Windesheimbeleid heeft de opleiding tevens veel aandacht voor diversiteit en inclusie waarbij diversiteit gericht is op het herkennen van verschillen en inclusie op het creëren van een omgeving waarin iedereen welkom is en zichzelf kan zijn. Het panel sprak met studenten die dit herkennen en zich hierdoor thuis en gezien voelen op de opleiding, zowel in het kleinschalige team van Almere als in het omvangrijkere team van Zwolle. Het panel komt ten aanzien van de standaarden tot de volgende conclusies:

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten van de opleiding sluiten aan bij de zes kerngebieden die in 2019 zijn vastgesteld in het Landelijk Overleg Communicatie-opleidingen (LOCO). Dit LOCO-competentieprofiel is gekoppeld aan de beschrijvingen van de beroepsprofielen van Logeion, de beroepsvereniging voor communicatieprofessionals. De opleiding maakt duidelijke profilerende keuzes met de focus op online marketing in Almere en het brede communicatievakgebied in Zwolle. Er is daarbij een hechte samenwerking met het omliggende werkveld op beide locaties, waarbij het panel actieve community's ziet, ook door de inzet van het werkveld bij stage- en projectbegeleiding. De opleiding sluit goed aan bij de ontwikkeling binnen Windesheim naar individuele leerroutes binnen welke de studenten op basis van de leeruitkomsten een eigen route kunnen samenstellen. Het panel adviseert de opleiding hierbij wel om het aantal leeruitkomsten overzichtelijk en zo studentgericht te houden.

Onderwijsleeromgeving en toetsing

De opleiding kent een inhoudelijk gedegen curriculum waarin de eigen profilering van beide locaties herkenbaar is. Er is veel aandacht voor persoonlijke ontwikkeling en professionalisering en het programma is praktijkgericht: er wordt in bijna alle onderdelen gewerkt met opdrachten van opdrachtgevers uit de praktijk. Onderscheidend hierin zijn voor het panel COMNOW in Zwolle, waar studenten gedurende een half jaar als medewerker van een eigen communicatiebureau werken aan een diversiteit aan opdrachten van in- en externe opdrachtgevers, en Comakers Digital in Almere, eveneens een real-life praktijkopdracht met veel eigen verantwoordelijkheid voor grote opdrachtgevers als Videoland, Rabobank en Fonq. Studenten worden hierin begeleid door docenten en studieloopbaanbegeleiders die dicht bij de studenten staan en zich actief voor hen inzetten. Het panel ziet verder een helder uitgewerkte onderzoekvisie met veel aandacht voor relevante actuele ontwikkelingen zoals AI en ChatGPT.

Kansen ziet het panel in het scherper definiëren -met de praktijk samen- van wat precies verwacht wordt van beroepsproducten en het scherper zichtbaar maken voor studenten van de samenhang tussen de kerngebieden en daarvan afgeleide leer- en onderwijsactiviteiten.

Het systeem van toetsen is gedetailleerd en goed uitgewerkt. Er is een goede opbouw in complexiteit en zelfstandigheid met daarbij variatie in toetsvormen. De kwaliteit van de toetsing wordt goed geborgd met twee gemandateerde deexamencommissies en toetscommissies die steekproefsgewijs onderzoek uitvoeren. In beide teams is er veel aandacht voor toetsing. Het panel is positief over de vele kalibraties zowel binnen als tussen de teams. Het panel ziet nog wel veel kleine toetsonderdelen en moedigt de opleiding aan tot meer integraal toetsen waarbij meerdere modules samen getoetst worden.

Gerealiseerde leerresultaten

De afstudeerprojecten laten duidelijk zien dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd. De bestudeerde eindwerken van de opleiding zijn alle van een goed niveau en behandelen relevante thema's uit het vakgebied. De eindwerken bevatten uitgebreid en gedegen onderzoek. De praktische waarde voor het werkveld kan volgens het panel nog toenemen wanneer het beroepsproduct nog meer centraal gesteld wordt en het onderzoek echt in dienst van dat beroepsproduct komt te staan. Zowel werkveld als alumni zijn tevreden over de opleiding die een mondige en (zelf)kritische studenten aflevert. Studenten zijn 'plug and play' volgens het werkveld: ze kunnen echt gelijk aan de slag.

Tot slot

Het panel ziet op beide locaties een open en ontwikkelingsgericht docententeam, met betrokken en bevlogen opleidingsmanagers, dat open staat voor de ontwikkelingen binnen Windesheim naar meer flexibilisering en persoonlijke leerroutes. Het panel vindt dit te prijzen maar wil de opleiding ook aanmoedigen hierbij de creatieve ruimte goed te bewaken en in al dat harde werken de fun en beleving niet te vergeten. Het rendement van de opleiding wordt bepaald door de inhoud en didactiek maar zeker ook door de relatie tussen docenten en studenten en een inspirerende leeromgeving.

Inhoudsopgave

<u>Samenvatting</u>	4
<u>Inleiding</u>	8
<u>Schets van de opleiding / Karakteristiek</u>	10
<u>Basisgegevens opleiding</u>	11
<u>Terugblik vorige visitatie</u>	11
<u>Beoordeling NVAO-standaarden</u>	11
<u>Standaard 1</u> <u>Beoogde leerresultaten</u>	14
<u>Standaard 2</u> <u>Onderwijsleeromgeving</u>	16
<u>Standaard 3</u> <u>Toetsing</u>	20
<u>Standaard 4</u> <u>Gerealiseerde leerresultaten</u>	23
<u>Eindoordeel over de opleiding</u>	28
<u>Aanbevelingen</u>	29
<u>Bijlagen</u>	30
1. <u>Bezoekprogramma</u>	31
2. <u>Bestudeerde documenten</u>	32

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de voltijdse variant van de bestaande bacheloropleiding Communicatie van Hogeschool Windesheim in Zwolle en Almere. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Avans Hogeschool en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het een aanbeveling voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (2018), de nadere uitwerking voor *Bijzondere kenmerken* (2017) van de NVAO en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2022 Beperkte Opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 9 juni 2023. Het visitatiepanel bestond uit:

De heer drs. J.H. van den Hoff (voorzitter, domeindeskundige), coördinator deeltijdopleiding Communicatie Hogeschool Utrecht.

Mevrouw C.M. (Charleen) van der Vechte (domeindeskundige) Account Director en Head of Marketing and Sales bij Brillant Orange.

De heer W.J. (Wil) Michels (domein- en werkvelddeskundige) Eigenaar Michels Communicatie

Mevrouw T. (Tirza) de Haas (studentlid) recent afgestudeerd hbo-bacheloropleiding Communicatie aan de Hogeschool Utrecht.

Drs. P.R. (Patricia) Molegraaf Auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

De opleiding Communicatie is ingedeeld in de visitatiegroep HBO Communicatie groep 2. Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. De afstemming tussen de panels wordt verder geborgd door de ondersteuning van, zo veel mogelijk, dezelfde secretaris vanuit NQA en andere evaluatiebureaus en door de inzet van getrainde voorzitters.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen aangeboden. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel vijftien afstudeerdossiers van recent afgestudeerden bestudeerd. Deze dossiers zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni van de afgelopen twee jaar. Bij de selectie is rekening gehouden met de twee varianten Zwolle en Almere en variatie in studentwaardering (zie bijlage 2).

Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige *peers*. Twee weken voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het vooroverleg plaatsgevonden. In het overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn

voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens het visitatiebezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleiding, waaronder studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de bezoekdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleiding.

De visitatiedag sloot af met het ontwikkelgesprek tussen het panel en vertegenwoordigers van de opleiding. Medewerkers en studenten van de opleiding zijn in de gelegenheid gesteld om het panel (via mail) te benaderen buiten de bezoekdag om (inloopsprekuren). Er is van deze gelegenheid geen gebruik gemaakt.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld die is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleiding. De panelleden hebben kennis genomen van de reactie van de opleiding en waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 15 september 2023

Panelvoorzitter

Auditor

drs. J.H. van den Hoff

drs. P.R. Molegraaf

Schets van de opleiding / Karakteristiek

De hbo-bacheloropleiding Communicatie van Hogeschool Windesheim wordt aangeboden op de locaties Zwolle en Almere. In Almere bestaat de opleiding 13 jaar en in Zwolle 25 jaar. De opleiding bevindt zich in het businessdomein om kennis en inzicht te hebben in het functioneren van organisaties waar de communicatieprofessional een volwaardige gesprekspartner is. Studenten worden opgeleid tot flexibele, creatieve en (zelf)bewuste communicatie-professionals die de (strategische) verbinding weten te leggen tussen 'denken' en 'doen'. Zij leren hoe ze communicatievraagstukken kunnen signaleren, duiden en analyseren en deze kunnen vertalen naar praktisch handelen.

In Zwolle maakt de opleiding onderdeel uit van het domein Business, Media en Recht en in Almere van het domein Business. De opleiding telt in Zwolle ruim 500 studenten, in Almere studeren ongeveer 140 studenten. Almere en Zwolle hebben een andere studentenpopulatie, die van Almere is diverser. Daarnaast zijn de regio's verschillend qua werkgebied. Zwolle kent een aantal grote organisaties zoals de Provincie Overijssel, Scania, Wehkamp en Isala Klinieken met daarnaast relatief veel mkb-bedrijven in de regio. Vanuit deze verscheidenheid focust Zwolle zich op de allround communicatieprofessionals die in het brede werkveld inzetbaar zijn. In Almere is (online) informatie & communicatie een van de snelst groeiende takken in het werkveld en ook in het nabijgelegen Amsterdam bevindt zich een grote online sector. Almere focust zich dan ook op online communicatie.

Opbouw opleiding

Beide opleidingen werken met de in 2019 door het Landelijk Overleg Communicatie-opleidingen (LOCO) vastgestelde set kerngebieden. In Almere geldt dit reeds voor het gehele curriculum, Zwolle is hier voor de propedeuse mee gestart in studiejaar 2022-2023, de andere jaren zijn nog gebaseerd op de competentieset van 2016. Het vierjarige programma is opgebouwd uit semesters met daarbinnen twee periodes. De globale opbouw van beide programma's wordt in figuur 1 en 2 weergegeven.

Curriculum Zwolle

Jaar		Semester 1	Semester 2
1	Basis	M1: Propedeuse Oriëntatie op media en communicatie	M2: Propedeuse Oriëntatie op media en communicatie
2	Gevorderd	M3: Online communicatie	M4: stage of minor of M5 (het communicatiebureau COMNOW)
3	Gevorderd	M4: stage of minor of M5 (het communicatiebureau COMNOW)	M4: stage of minor of M5 (het communicatiebureau COMNOW)
4	Bachelor	M6: Bachelorjaar. Verdiepende theorie en vaardigheden	M6: Bachelorjaar: afstudeeropdracht (specialiseren)

Figuur 1. Curriculum Zwolle

Curriculum Almere

Jaar		Semester 1	Semester 2
1	Basis	Gezamenlijk programma Groep Business, focus op onderzoek & projectmatig werken	Gezamenlijk programma Groep Business, focus op ondernemen
2	Gevorderd	Crossmediale marketingcommunicatie	Stage en persoonlijk leiderschap
3	Gevorderd	Minor	Branding & Media
4	Gevorderd/ Bachelor	Digital Growth	Afstudeercomaker

Figuur 2. Curriculum Almere

Beide curricula zijn opgebouwd met als DNA persoonlijk betrokken en praktijkgericht. Er is veel aandacht ingebouwd in het programma voor persoonlijke ontwikkeling en verbinding met het werkveld en de maatschappij. In standaard 2 wordt het programma verder toegelicht.

Het samenwerken tussen de locaties Almere en Zwolle bestaat uit het onderling inspireren van elkaar en het delen van informatie. Door de jaren heen is er sprake van uitwisseling van onderwijsprogramma's, het bespreken van projectonderwijs en co-makers. Ook is het nieuwe 1e jaar van Zwolle in detail met beide docententeams besproken en is gestart met gezamenlijke expertiseteams. Daarnaast vindt afstemming op eindwerken plaats.

Basisgegevens opleiding

Naam opleiding in Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO)	Communicatie
ISAT-code CROHO	34405
Oriëntatie en niveau opleiding	Hbo
Graad	Bachelor
Aantal studiepunten	240
Variant(en)	Voltijd
Afstudeerrichtingen	-
Opleidingslocatie(s)	Zwolle en Almere
Onderwijstaal	Nederlands

Terugblik vorige visitatie

De opleiding heeft de vorige visitatie van 2017 voor beide locaties met positief resultaat en vier keer het oordeel goed afgesloten. Een algemene aanbeveling was gericht op curriculumvernieuwing op de locatie Zwolle en betrokkenheid van het team daarbij. De opleiding, locatie Zwolle, heeft nadrukkelijk samen met het team de onderwijsvernieuwing vormgegeven via studiedagen, studiereizen en ontwikkelgroepen met betrekking tot de nieuwe Strategische koers van Windesheim en het nieuwe curriculum zoals dat in september 2022 in jaar 1 is gestart.

Andere aanbevelingen betroffen:

- Besteed aandacht aan de profilering in Zwolle en probeer deze scherper te formuleren, in lijn met de ingezette curriculumvernieuwing.
- Leg de beroepsrollen nog eens kritisch tegen het licht en overweeg om daar bijvoorbeeld de rol contentmanager aan toe te voegen.
- Overweeg om in Almere meer communicatievakken in de propedeuse op te nemen.
- Bewaar de balans tussen onderzoeksvaardigheden en het aanleren van een onderzoekende houding.
- Houd de werkdruk van docenten in het oog.
- Overweeg om het aantal summatieve toetsen in het eerste en tweede jaar te verminderen en in plaats daarvan een meer holistische vorm van toetsing toe te passen.
- Breng de eisen aan vormgeving en tekstomvang van beroepsproducten meer in lijn met wat in de beroepspraktijk gebruikelijk is.

Het panel ziet dat de opleiding actief de aanbevelingen heeft opgepakt. Met het ontwikkelen van het nieuwe curriculum is ingezet op een scherpere profilering op “persoonlijke betrokkenheid en praktijkgerichtheid” en de eigen focus per locatie. Hierbij is er niet voor gekozen beroepsrollen prominent te gebruiken. In Almere is het vak Creative design opgenomen in de propedeuse en zijn in elke periode projecten Communicatie en Media opgenomen. De visie op onderzoek en onderzoeksvaardigheden is duidelijk uitgewerkt en wordt positief beoordeeld door het huidige panel. De opleiding heeft in Zwolle het aantal toetsen in jaar 1 teruggebracht van 40 toetsen, waaronder 13 kennistoetsen, naar 15 toetsen waaronder één kennisvoortgangstoets. In Almere was al sprake van minder toetsen. De opleiding heeft hiermee een betere balans gevonden tussen holistisch en analytisch toetsen. De opleiding laat studenten werken aan beroepsproducten en denkt na over verdere ontwikkelstappen. Het panel moedigt de opleiding hierin aan en ziet kansen voor een nog verdere doorontwikkeling van de eindwerken richting bruikbaarheid voor de beroepspraktijk, zie ook standaard 2 en 3.

Beoordeling NVAO-standaarden

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard voor de locatie Zwolle en Almere.

Het panel concludeert dat de beoogde leerresultaten van de opleiding wat betreft niveau en oriëntatie voldoen aan het bachelor niveau NLQF6 en de eisen die het werkveld daaraan stelt. Voor de beoogde leerresultaten gaat de opleiding uit van zes kerngebieden die uitgewerkt zijn in leeruitkomsten. Om dit overzichtelijk en studentgericht te houden, adviseert het panel deze beperkt in aantal te houden. De opleiding maakt duidelijke profilerende keuzes met de focus op online marketing in Almere en het brede communicatievakgebied in Zwolle en accenten op persoonlijk, inclusief en praktijkgericht. Er is een actieve afstemming en uitwisseling met het regionale werkveld, waarmee de opleiding goede contacten onderhoudt via gastdocentschappen, stagebezoeken en de werkveldadviescommissies in Zwolle en Almere. Hiervan kan de opleiding nog meer profiteren door de beide commissies ook samen te laten optrekken en uitwisselen.

Onderbouwing

Beroepsbeeld van de communicatieprofessional

De opleiding heeft als doel studenten af te leveren die direct inzetbaar zijn in het werkveld. Ze leidt daarvoor communicatiemedewerkers op die snel kunnen doorgroeien in een rol als seniormedewerker of -adviseur. Het communicatiewerkveld is breed en divers. Binnen de opleiding komen alle facetten van het vakgebied terug, waarbij in Zwolle vooral opgeleid wordt tot allround communicatieprofessional en Almere zich focust op online marketingcommunicatie. Functies waarvoor opgeleid wordt zijn communicatieadviseur, communicatie-onderzoeker, concept- en contentontwikkelaar, projectplanner, woordvoerder of lobbyist. Voor een goede aansluiting op het werkveld volgt de opleiding actief trends en actuele ontwikkelingen. Zo heeft zij afgelopen jaar een bijeenkomst belegd met de werkveldadviescommissies om de ontwikkelingen en mogelijkheden binnen de opleiding rond ChatGTP te bespreken.

Beoogde leerresultaten en profilering

In 2019 zijn in het Landelijk Overleg Communicatie-opleidingen (LOCO) zes kerngebieden vastgesteld. Dit LOCO-competentieprofiel is gekoppeld aan de beschrijvingen van de beroepsprofielen van Logeion, de beroepsvereniging voor communicatieprofessionals. Deze kerngebieden zijn een doorvertaling van en aanvulling op de landelijke competentieset van 2016. De locatie Zwolle hanteert de set kerngebieden vanaf studiejaar 2022-2023, startend met de propedeuse. Almere werkt voor het gehele programma al met de set kerngebieden van 2019. De zes vastgestelde kerngebieden zijn:

- Context & Strategie;
- Doelgroep & Gedrag;
- Concept & Creatie;

- Planning & Organiseren;
- Overtuiging & Draagvlak; en
- Verbinding & Begeleiding.

In de kerngebieden staan de professional skills passend bij het beroep van communicatieprofessional centraal. Daarvoor zijn aanvullend zeven skills geformuleerd (onderzoekend vermogen, innovatiekracht, samenwerken, reflectief vermogen, empathisch vermogen, ethisch besef en wendbaarheid) die samen met de geformuleerde body of knowledge voorwaardelijk zijn voor de uitoefening van de werkzaamheden binnen de zes kerngebieden. De kerngebieden en skills matchen met de criteria voor de beoordeling van het communicatieprogramma op het niveau van een HBO-bachelor. Dit betekent dat ook de generieke HBO-competenties en Dublin-descriptoren hierin zijn meegenomen. Beide locaties sluiten daardoor aan bij de landelijke eisen. Het panel constateert dat zij hiermee voldoen aan de eisen voor het bachelor niveau NLQF6.

De beide locaties hebben de LOCO-competenties verwerkt in de leeruitkomsten van de verschillende onderwijsseenheden. In competentiematrices (zie bijlage 3) is vervolgens uitgewerkt welke modules op welk niveau bijdragen aan het behalen van de eindkwalificaties. De gewenste leeruitkomsten met de daarbij geformuleerde leerdoelen bepalen de inhoud van de onderwijsseenheid, de toetsvormen en de beoordelingscriteria. In Almere is een leeruitkomst per onderwijsseenheid geformuleerd. In Zwolle zijn voor het nieuwe curriculum per kerngebied leeruitkomsten geformuleerd, per oplopend studiejaar uitgewerkt op niveau NLQF4, 5 of 6. Dit zijn er in totaal 27 voor jaar 1. Omdat dit voor het gehele curriculum in totaal om een groot aantal leeruitkomsten gaat, adviseert het panel dit te vereenvoudigen. Ook vanwege de ontwikkeling binnen Windesheim naar individuele leerroutes binnen welke de student op basis van de leeruitkomsten een eigen route kan samenstellen. Vereenvoudigen kan bijvoorbeeld door per leerjaar voor elk kerngebied één leeruitkomst te formuleren met daaronder bijbehorende indicatoren.

Behalve de eerder benoemde inhoudelijke profilering per locatie, profileert de opleiding zich als inclusief, persoonlijk betrokken en praktijkgericht. Aansluitend op het beleid van Windesheim wil de opleiding een plek zijn waar iedere student terecht kan en gelijke kansen heeft om te kunnen studeren. Vanuit de gesprekken en documenten die het panel bestudeerd heeft, blijkt dat dit ook inderdaad als onderscheidend herkend wordt door studenten. Ze ervaren een betrokken opleiding die zich echt inzet om het voor alle studenten mogelijk te maken onderwijs te volgen, bijvoorbeeld voor studenten met fysieke beperkingen of gezondheidsproblemen. De visie op inclusiviteit is ook zichtbaar in het afschaffen van de BSA-norm voor de propedeuse in Zwolle (Almere volgt nog daarin). Studenten die 30 EC of minder hebben behaald, kunnen daardoor op de eigen opleiding het eerste jaar opnieuw doen met behoud van studiepunten en studenten die minder dan 54 EC hebben behaald, gaan naar een 'doorstroomgroep'. Deze groep heeft een eigen programma waardoor studenten, na het behalen van de propedeuse-norm, in jaar 2 kunnen instromen. Dit doorstroompercentage is van 33% in de eerste lichting, gegroeid naar 86% afgelopen studiejaar. Daarnaast is er veel aandacht voor persoonlijke ontwikkeling in beide curricula, bijvoorbeeld in de module Persoonlijk Leiderschap in Almere en in het programma Waardevolle communicatieprofessional (WCP) in Zwolle (zie standaard 2). De praktijkgerichtheid komt volgens het panel sterk terug in COMNOW in Zwolle, waar studenten gedurende een half jaar als medewerker van een communicatiebureau werken aan echte opdrachten voor bestaande opdrachtgevers, en het Comakership Digital in Almere, waar studenten in jaar 4 gedurende een

aantal dagen per week een opdracht uitvoeren voor een bedrijf of instelling. Het panel vindt de profileringskeuzes van de opleiding en die per locatie dan ook herkenbaar en goed uitgewerkt.

Afstemming met (internationale) beroepenveld

Het panel constateert dat de opleiding goed aangesloten is op wat de regio vraagt en het werkveld actief betreft bij het uitvoeren en ontwikkelen van het curriculum. De opleiding heeft een werkveldadviescommissie (WAC) in Almere en Zwolle. De WAC fungeert als klankbord en adviesorgaan en komt twee keer per jaar bijeen waarbij afgelopen jaar onderwerpen als ChatGTP, krapte op de arbeidsmarkt en de toekomst van communicatie op de agenda stonden. Docenten hebben daarnaast regelmatig contact met de praktijk - door de vele praktijkprojecten, gastlessen en de stage- en afstudeerbezoeken - waardoor vragen en ontwikkelingen uit het werkveld snel kunnen worden gesignaleerd. Daarbij is een deel van de docenten tevens werkzaam, of recent werkzaam geweest in de praktijk, bijvoorbeeld als communicatieadviseur, persvoorlichter, schrijfcoach of grafisch ontwerper. Het panel is positief over de samenwerking met het werkveld, als een kleine community, en de aandacht voor actuele ontwikkelingen. Kansen ziet het panel in het samen laten optrekken van de beide werkveldadviescommissies en het nog structureler betrekken van het werkveld bij het vormgeven van de beroepsproducten.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard voor de locatie Zwolle en Almere.

Het programma van de opleiding sluit op beide locaties goed aan bij de beoogde leerresultaten en hun eigen profilering. Het zijn goed opgebouwde, stevige programma's met een sterke beroepsgerichtheid en veel aandacht voor persoonlijk leiderschap en de maatschappelijke context waarbinnen de communicatieprofessional opereert. De opleiding werkt hierbij nauw samen met opdrachtgevers uit het beroepenveld. Studenten leggen organisatiebezoeken af, lopen stage en werken aan projecten die rechtstreeks uit de praktijk komen. Studenten zijn tevreden over de praktijkgerichtheid van het programma. Het panel ziet een helder uitgewerkte onderzoekvisie die ook herkenbaar in de opleiding geïmplementeerd is. Naarmate het programma vordert, neemt de complexiteit van de materie en de mate van zelfstandig werken toe. Studenten voelen zich goed begeleid en de sfeer, inhoud en actualiteit van de opleiding worden gewaardeerd. Het docententeam is inhoudelijk deskundig en betrokken bij het programma en de studenten.

Voor een grotere navolgbaarheid in het studieprogramma beveelt het panel de opleiding aan de samenhang tussen kerngebieden, leerdoelen, onderwijsactiviteiten en toetsing, zichtbaarder te maken voor studenten.

Onderbouwing

Onderwijsvisie en didactisch concept

De opleiding sluit aan op de onderwijsvisie van Windesheim waar drie uitgangspunten leidend zijn: 'iedere student is uniek', 'complexe vraagstukken zijn leidend' en 'leren doen we samen'. Zoals bij standaard 1 benoemd, staat de praktijk centraal en wordt gewerkt vanuit het principe van 'learning by doing'. Studenten leggen organisatiebezoeken af, lopen stage en werken aan projecten die rechtstreeks uit de praktijk komen. Het panel herkent dat de opleiding hierin verder gaat dan het aanbieden van gangbare projectopdrachten door o.a. de comakers in Almere en het communicatiebureau COMNOW in Zwolle.

Het onderwijs is opgebouwd volgens didactische leerlijnen zoals benoemd door Ploegman en De Bie (2008) met een praktijklijn, een conceptuele en vaardighedenlijn gevormd door de Body of Knowledge and Skills (BoKS) en een regielijn gericht op de persoonlijke ontwikkeling van de student met daarin studiebegeleiding (SB) en Professioneel Leiderschap (PL) in Almere en de Waarde(n)volle Communicatieprofessional (WCP) in Zwolle. Didactische uitgangspunten die de opleiding hanteert bij het vormgeven van het onderwijs zijn:

- het behalen van leeruitkomsten met behulp van het maken van beroepsproducten;
- het inzetten van een diversiteit aan werkvormen zoals cases, rollenspellen, simulaties en praktijkopdrachten;
- feedback is een centraal onderdeel van het leerproces door het werken met peer-, expert- en selfassessments;
- transparantie in toetsen door rubrics bij elke toets;
- een centrale rol voor de curriculumcommissie.

De opleiding start met minder complexe taken, veel structuur en sturing. Naarmate de studie vordert wordt toegewerkt naar meer complexe taken, minder structuur en meer zelfsturing. Deze niveaus zijn opgenomen in de competentiematrices (zie bijlage 3).

Opzet en inhoud programma

Het onderwijsprogramma kent een hoofdzakelijk thematische opzet, met daarbij aansluitende modules (zie figuur 1 en 2). Het programma is kort cyclisch opgebouwd en opgeknipt in semesters met daarin twee periodes van tien weken. De focus in het eerste jaar ligt op het kennismaken met het vakgebied business, dan vooral media & communicatie, en oriëntatie op het werkveld. In Almere wordt de propedeuse grotendeels samen gevolgd met de andere Business opleidingen - naast de verschillende communicatieprojecten -, ook vanwege de kleine omvang van de opleiding aldaar. De focus ligt in Almere op (online) marketingcommunicatie met thema's als consumer insights, crossmediale marketingcommunicatie en online vaardigheden. In Zwolle komen de drie hoofdvormen van communicatie (interne communicatie, externe communicatie en corporate communicatie) uitgebreid aan bod met daarin ook aandacht voor online communicatie. Thema's zijn gekoppeld aan een of meerdere van de zes de kerngebieden. Studenten werken aan beroepsproducten passend bij deze kerngebieden (zie figuur 3). In jaar 2 of 3 volgen studenten een stage en een minor. Beide programma's sluiten af met een afstudeeropdracht voor een opdrachtgever van 30 EC in het laatste half jaar.

Het panel vindt het onderwijsprogramma op beide locaties gedegen en inhoudelijk passend. Ze ziet een goede doorvertaling van de didactische uitgangspunten met daarbij veel aandacht voor het sociale aspect en de maatschappelijke context waarbinnen de communicatieprofessional opereert, bijvoorbeeld met een eerstejaars thema De omgeving. Hierbij constateert het panel wel dat er zowel in Zwolle als Almere meer expliciete aandacht mag zijn voor communicatiestrategie: voor het bepalen en uitwerken van een gepaste communicatiestrategie en het scherper neerzetten van de doelgroepanalyse – zowel kwalitatief als kwantitatief voor wat betreft de grootte van de doelgroep. Tevens is meer aandacht nodig voor mijlpalen en implementatie van een project. Het budget wordt wel aangegeven maar daarbij niet hoeveel tijd het van een organisatie vraagt om een plan of strategie uit te voeren. Dat betekent dat een opdrachtgever niet goed weet waar deze ja tegen zegt.

Studenten waar het panel mee gesproken heeft, waarderen de praktijkgerichtheid van het programma. Het panel vindt het goed dat beroepsproducten centraal staan maar ziet daarbij wel verschil in interpretatie van wat een beroepsproduct is. Hierin zit soms een spanningsveld tussen wat echt bruikbaar is voor het werkveld en wat de opleiding wil zien. Het panel adviseert daarom om, in samenwerking met het werkveld, de definitie en uitwerking van wat de opleiding verstaat onder een beroepsproduct aan te scherpen. Als studenten beroepsproducten maken dan mag meer nadruk komen te liggen op compactheid, conclusies, inzichten en visuele aspecten. Aandacht voor de wijze van beoordelen en evalueren van wellicht afwijkende en nieuwe vormen, zoals roadmaps en infographics, kan dan ook besproken worden.

De opbouw van het programma met leerlijnen, periodes en thema's daarbinnen is volgens het panel overzichtelijk en aantrekkelijk voor studenten. Het panel ziet dat de inhoud sterk is maar ook dat daarbij de vorm, wat betreft samenhang tussen leerlijnen, kerngebieden, leerdoelen, onderwijsactiviteiten en toetsing, soms wat minder transparant is. Zij beveelt de opleiding aan om de constructieve aligment zowel in Zwolle als in Almere vanuit de kerngebieden zichtbaarder te maken voor studenten. Heldere indicatoren, herleidbaar naar de leerresultaten en kerngebieden,

die terugkomen in de studiehandleidingen en rubrics, helpen studenten bij hun leer- en keuzeproces.

Beroepsproducten alle jaren

Context & Strategie	Doelgroep & Gedrag
strategisch communicatieadvies: adviesrapport strategisch communicatieadvies: adviesgesprek omgevingsanalyse stakeholderanalyse media-analyse trendanalyse (big)data analyse	visualisatie van datasets persona's web- of socialstatistieken rapportage webcare/community management (webbeheer) doelgroepanalyse concurrentieanalyse klant- of medewerkersonderzoek customer journey mapping imago-onderzoek data-mining
Concept & Creatie	Planning & Organisatie
(de)briefing doelgroep- en mediumgerichte teksten (persbericht, wervende tekst, geredigeerde tekst, advertentietekst, (online) direct mail, artikel intern medium, blog) web- en socialmediacontent (tekst, foto, video, podcast) infographic/infosheet corporate story speechwriting / ghostwriting concept test A/B test usability onderzoek	contentkalender projectplannen events begroting draaiboek communicatieplan (tactisch/operationeel) mediaplanning haalbaarheidsonderzoek (business case) effectmeting projectevaluatie
Overtuiging & Draagvlak	Verbinding & Begeleiding
woordvoering pitch zakelijk gesprek adviesgesprek / lobbygesprek presentatie presentatie (Engels) persconferentie lobby-concurrentieanalyse	coaching on the job (communicatieve ondersteuning: vaardigheden, maar ook als het gaat om in te zetten strategie) richtlijnen communicatieve ondersteuning netwerkanalyse klankbordgroep/panelgesprek

Figuur 3. Beroepsproducten in de opleiding Communicatie, gekoppeld aan de zes kerngebieden

Onderzoeksvaardigheden

De opleiding heeft een duidelijke visie op onderzoek in de opleiding, uitgewerkt in het document 'Onderzoekend vermogen en datageletterdheid'. Zij baseert zich op het gedachtegoed van Daan Andriessse en Mirjam Losse waarbij studenten leeruitkomsten aantonen via beroepsproducten. Onderzoekend vermogen ziet de opleiding als ondersteunend aan de beroepsproducten met een driedeling in een onderzoekende houding, het gebruik van onderzoek en het zelf uitvoeren van onderzoek. Onderzoekend vermogen komt in elke module terug waarbij een diversiteit aan methoden en dataverzamelingstechnieken worden ingezet. In Zwolle zijn twee docenten

verbonden aan een lectoraat en in Almere zijn vijf docenten afkomstig uit het marktonderzoeksveld. Het panel complimenteert de opleiding met de helder uitgewerkte onderzoekvisie die zij herkenbaar in de opleiding terugziet. Zij is positief over bijvoorbeeld de aandacht voor factchecken binnen de opleiding, wat alleen kan met goede kennis van hoe de omgeving eruit ziet. Daarbij is er veel aandacht voor actuele ontwikkelingen. De aandacht voor onderzoek ziet het panel ook terug in de grondig uitgewerkte onderzoekscomponenten van de eindwerken. Tegelijkertijd heeft de commissie geconcludeerd dat de uitwerking van het onderzoek te lijvig is. De grote aandacht voor de component onderzoek in het afstudeerproduct lijkt ten koste te gaan van de domeinen strategie en creatie.

Studieloopbaanbegeleiding

Het panel ziet het 'persoonlijk en betrokken' van de opleiding goed terug in de vormgeving van de studiebegeleidingsleerlijn met daarbij een nadruk op persoonlijk leiderschap en eigen regie nemen. Elke student heeft een studieloopbaanbegeleider. In de begeleiding staat de persoonlijke ontwikkeling centraal met vragen als: hoe gaat het met jou, loopt en lukt het? Welke keuzes wil je maken, lukt het studeren, zijn er bijzonder omstandigheden, waar loop je tegenaan, wat zijn je talenten? Dit programma bevat ook diverse trainingen op het gebied van o.a. motivatie en studievaardigheden.

De studenten in Almere hebben een vaste studentbegeleider die gedurende de hele studie betrokken blijft bij de studenten en ook de module Persoonlijk Leiderschap in jaar 2 verzorgt. Hier wordt in de breedte - en soms buiten de comfort zone - gewerkt aan de persoonlijke ontwikkeling van studenten, bijvoorbeeld met een boksworkshop. Doel is dat studenten door hun persoonlijke missie, sterke punten en valkuilen te ontdekken, bewust en weloverwogen keuzes kunnen maken en richting geven aan hun carrière en leven.

In Zwolle wordt de studieloopbaanbegeleiding aangevuld met het programma Waarde(n)volle communicatieprofessional, dat start in jaar 2 en doorloopt tot en met jaar 4. Het biedt trainingen als assertiviteit, conflicthantering, persoonlijk leiderschap, intrinsieke motivatie en weerbaarheid. Ook worden in dit programma vaardigheden als intercultureel en ethisch besef, empathie en reflectief vermogen ontwikkeld. Zowel het panel als de studenten en docenten waarmee het panel sprak zijn enthousiast over deze aandacht voor persoonlijke, en daarmee samenhangend professionele, ontwikkeling. Studenten op beide locaties herkennen de persoonlijke aandacht en betrokkenheid van docenten. In Almere, met 8 docenten en 140 studenten, kent iedereen elkaar maar ook in Zwolle kennen docenten studenten bij naam, ook diegenen die zij niet in de klas hebben. De studiereis naar het buitenland in jaar 2 zorgt voor extra onderlinge binding. Als aandachtspunt voor de opleiding geven studenten mee om, vooruitlopend op de ontwikkeling van persoonlijke leerroutes, nu al meer te kijken naar de eerder verworven competenties van studenten. Studenten met bijvoorbeeld een mbo-opleiding grafisch vormgeven of een hoog niveau Engels zouden daarmee een meer op maat aangepast programma kunnen krijgen voor die onderdelen die zij al beheersen.

Docenten

Het panel heeft een goed gekwalificeerd, betrokken en open docententeam leren kennen. Met hun expertise dekken de docenten het programma goed af. Docenten zijn betrokken bij de studenten en positief over hun werk bij opleiding. Het team in Zwolle bestaat uit 28 docenten en 20 fte, in Almere bestaat het team uit 8 docenten en 5,4 fte. In Zwolle zijn veel nieuwe docenten gestart afgelopen jaren wat volgens het team een goede mix en positieve dynamiek oplevert. Daarnaast wordt in Zwolle gewerkt met een flexibele schil van zo'n 25 communicatiedeskundigen

uit de praktijk. Deze externen dragen bij aan de begeleiding van studenten bij de praktijkonderdelen: projecten, stage en afstuderen. De koppeling tussen docenten en mensen die nog dagelijks werkzaam zijn in de praktijk, onder meer door intervisiebijeenkomsten, zorgt voor een goede verbinding met de beroepspraktijk. In Almere worden ook docenten vanuit de Business groep en gastdocenten ingezet, de laatsten vooral op het gebied van online marketing waar ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Iedereen met een vaste aanstelling is in het bezit van een didactische aantekening, een master en de Basis Kwalificatie Examinering (BKE) of zit in de afrondende fase hiervan. Beide teams organiseren studiedagen waar onderwerpen als toetsing, blended learning, didactiek, de rol van onderzoek, duurzaamheid, burgerparticipatie, ChatGPT en onderwijsontwikkeling aan bod komen. Het panel moedigt de opleiding aan de onderlinge samenwerking verder vorm te geven met gezamenlijke studiedagen op bepaalde thema's voor verdere uitwisseling van kennis en expertise onderling.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard voor de locatie Zwolle en Almere.

Het panel vindt dat de opleiding op beide locaties werkt met een helder uitgewerkt toetsbeleid. Er is een mooie opbouw in complexiteit en zelfstandigheid met daarbij variatie in toetsvormen. Studenten geven aan dat zij goed voorbereid worden op hun toetsen. Het panel vindt dat toetsing van het eindniveau goed geborgd is met heldere procedures, taken en verantwoordelijkheden waarbij het panel nog kansen ziet tot aanscherping van het beoordelingsformulier voor het afstudeeronderzoek. De kwaliteit van de toetsing wordt goed geborgd met twee gemandateerde dealexamencommissies en toetscommissies die steekproefsgewijs onderzoek uitvoeren. Beide teams van docenten schenken veel aandacht aan de toetsing. Het panel is positief over de vele kalibraties zowel binnen als tussen de teams. Het panel ziet nog wel veel kleine toetsonderdelen en moedigt de opleiding aan tot meer integraal toetsen waarbij meerdere modules samen getoetst worden.

Onderbouwing

Toetsbeleid

De opleiding volgt op beide locaties het toetsbeleid van de hogeschool dat uitgewerkt is in de *Windesheim Uitgangspunten voor Toetsing* (Biemond, Selles & Stulen, 2020) en de *Handreiking Toetsen en Beoordelen* (Biemond, Selles & Stulen, 2020). In Almere is het toetsbeleid uitgewerkt voor het gehele domein Business en in Zwolle voor het domein Business, Media en Recht. In het toetsbeleid zijn richtlijnen opgenomen over organisatie van toetsen, toetsvormen en wijze van toetsen afnemen en ontwikkelen. Beide locaties werken met een combinatie van holistisch en analytisch beoordelen waarbij toetsen als een integraal onderdeel van het onderwijsproces wordt gezien. Per toets wordt een keuze gemaakt voor een analytische of holistische beoordelingswijze in een mix van summatief toetsen en formatief handelen. Studenten tonen de leeruitkomsten grotendeels aan via een variatie aan beroepsproducten (zie figuur 3). Er wordt gewerkt met een mix van toetsen zoals portfolio's, presentaties, casustoetsen, rapportages en assessments. Daar waar wordt samengewerkt, is altijd sprake van een individueel toetsonderdeel (via bijvoorbeeld reflectie of peerassessment).

Toetsuitvoering

Het toetsprogramma laat zien dat de toetsvormen aansluiten op de diverse leerlijnen. De conceptuele en vaardigheden leerlijn en de regieleerlijn worden ingezet om de praktijkleerlijn te ondersteunen. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de wijze van toetsen per onderwijsonderdeel in Almere en Zwolle. Het panel heeft meerdere toetsen met bijbehorende beoordelingen bestudeerd uit alle leerjaren van de opleiding. Het panel ziet dat toetsen altijd een beoordelingsformulier en rubric met cesuur bevatten maar moet soms te veel zoeken naar de samenhang tussen de getoetste leerdoelen en de leeruitkomsten of kerngebieden (zie standaard 2). Het panel ziet hierin de worsteling om de duidingen vanuit het niveau in de leeruitkomsten te krijgen. Het panel adviseert dan ook om de Logeion beroepsniveauprofilen daarvoor te

gebruiken. Niet alleen is dat landelijk zo afgesproken (LOCO), bovendien zijn de omschrijvingen compact, sluiten aan bij de communicatieberoepspraktijk en zijn in hun ontwerp naast de EQF gelegd.

De variatie in toetsen is volgens het panel passend voor het toetsprogramma. De opleiding maakt op beide locaties gebruik van formatieve en summatieve toetsen. De toetsen dekken inhoudelijk het onderwijsprogramma af. Het panel ziet wel dat, hoewel dit al fors verminderd is in het nieuwe programma, er nog veel kleine toetseenheden zijn in jaar 1 in Zwolle en Almere, en in jaar 4 in Zwolle. Het panel ziet hier nog mogelijkheden verdere stappen richting holistisch toetsen te maken. Het panel adviseert de opleiding hierbij te gaan naar meer integraal toetsen waarbij meerdere modules samen getoetst worden. Zo kunnen leeruitkomsten goed aangetoond worden met een samenhangende en overzichtelijke set beroepsproducten.

Toetsing afstuderen

In Zwolle vindt de toetsing van het eindniveau nu nog plaats op de landelijke competentieset van 2016 (zie standaard 1) met drie eindwerken:

1. Module Concept & Creatie (5 EC).

In deze module hebben studenten in het eerste semester van jaar 4 de keuze tussen Storytelling of Conceptontwikkeling (Design Thinking). Zo wordt de competentie Creëren & Realiseren aangetoond.

2. Het afstudeerwerkplan (5 EC)

Hier worden de competenties Analyseren & Onderzoeken en Plannen & Organiseren aangetoond.

3. Het eindportfolio afstuderen (25 EC).

Dit onderdeel bestaat uit een product- en procesverslag. In het productverslag worden de competenties Analyseren & Onderzoeken en Ontwikkelen van en adviseren over communicatiebeleid aangetoond. In het procesverslag wordt de competentie Representeren en Reflecteren aangetoond. Studenten kunnen bij het eindportfolio afstuderen ook nog kiezen voor de competentie Creëren & Realiseren (zie bijlage 3 competentiematrix Zwolle).

De toetsing van het eindniveau vindt in Almere al plaats op de zes kerngebieden van 2019, in twee eindwerken:

1. Comakership Digital Growth (10 EC).

Hier wordt in het eerste semester van jaar 4 in groepsverband gewerkt aan echte praktijkopdrachten. De kerngebieden Concept & Creatie en Verbinding & Begeleiding worden aangetoond op bachelorniveau.

2. Het eindportfolio afstuderen (30 EC).

Dit gaat om een product- en procesverslag in het tweede semester van jaar 4. Hier worden de kerngebieden Doelgroep & Gedrag, Planning & Organisatie, Overtuiging & Draagvlak en Context & Strategie aangetoond. Het afstudeertraject is een individuele praktijkopdracht die de student uitvoert in de afstudeerorganisatie, waarmee de student laat zien de beroepscompetenties in samenhang te beheersen.

De beoordeling van alle afstudeeronderdelen wordt door twee examinatoren beoordeeld, waarbij de eerste beoordelaar niet bij de totstandkoming van de producten betrokken is geweest. De tweede beoordelaar is de docent/begeleider. Binnen de opleiding wordt veelvuldig over het eindniveau gekalibreerd, zowel binnen als tussen de locaties. Hierbij worden ook de Communicatie opleidingen betrokken die in hetzelfde visitatiecluster zitten (NHL Stenden, Hanze,

Avans en CHE. Het panel vindt het afstudeerproces helder opgebouwd en ziet dat de beoordeling ervan zorgvuldig tot stand komt. Zij herkent de aanbevelingen van de examencommissie naar aanleiding van een review in Zwolle van 23 eindwerken in 2022 ten aanzien van de beoordelingsformulieren, betreffende de variatie in lengte en wijze van feedback geven en de rekenmethode voor de totstandkoming van het eindcijfer. Het team in Zwolle heeft deze aanbevelingen in december 2022 actief opgepakt en aanpassingen ingevoerd voor het lopende studiejaar 2022-2023 met een verduidelijkte rekenmethode en extra instructie voor het formulieren van feedback.

Borging kwaliteit toetsing

Het panel concludeert dat de toetskwaliteit goed wordt geborgd. Om te beginnen past de opleiding het vierogenprincipe toe bij het construeren van een toets, zodat alle toetsen door twee examinatoren worden ontwikkeld. Alle examinatoren zijn aangewezen door de examencommissie en beschikken minimaal over de Basiskwalificatie in Examinering (BKE). Daarnaast worden de toetsen die behoren tot het afstudeerprogramma door twee examinatoren beoordeeld en wordt elk semester gekalibreerd met betrokken examinatoren. Bij de uitvoering en controle van toetsing zijn behalve de toetscommissie en de examencommissie ook de curriculum- en opleidingscommissie betrokken. De curriculumcommissie benoemt en evalueert de leeruitkomsten en bijbehorende toetsing en stelt deze bij indien nodig. De opleidingscommissie geeft advies over de studeerbaarheid van het programma waaronder toetsing.

De opleiding kent een gemeenschappelijke examencommissie met twee kamers, in Zwolle en Almere. De overkoepelende examencommissie verleent mandaat aan de commissies in Zwolle en Almere door het vaststellen van een gemeenschappelijk huishoudelijk reglement. In Zwolle functioneert een gemandateerde examencommissie van de opleiding Journalistiek en Communicatie samen, in Almere is er een gemandateerde examencommissie van de groepen Business, Management, Law & Finance. Elke zes weken hebben de voorzitters van deze commissies overleg. Buiten vergaderingen om weten zij elkaar goed te vinden en bespreken zij casuïstiek indien nodig. Op beide locaties is een aantal taken gedelegeerd naar een toetscommissie die zelfstandig onderzoek uitvoert op basis van een agenda die door de examencommissie is vastgesteld. Het panel concludeert op basis van het bovenstaande dat examencommissie en toetscommissie naar behoren functioneren en zorgen voor voldoende borging van het eindniveau.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard voor de locatie Zwolle en Almere.

Het afstudeerprogramma stelt studenten in staat om de beoogde leerresultaten te behalen. Studenten tonen in een breed afstudeertraject, met een onderdeel in semester 1 en een in semester 2, aan het gewenste NLQF6-niveau te beheersen. De bestudeerde eindwerken van de opleiding zijn allen van een goed niveau en behandelen relevante thema's uit het vakgebied. De eindwerken bevatten uitgebreid en gedegen onderzoek. De praktische waarde voor het werkveld kan nog toenemen wanneer het beroepsproduct nog meer centraal gesteld wordt en het onderzoek echt in dienst van dat beroepsproduct komt te staan. Zowel werkveld als alumni zijn tevreden over de opleiding die een mondige en (zelf)kritische studenten aflevert.

Onderbouwing

Opzet afstuderen

Het afstuderen bestaat zowel in Zwolle als in Almere uit een onderdeel in semester 1: Module Concept & Creatie (Zwolle) en Comakership Digital Growth (Almere) en een onderdeel, de afstudeeropdracht, in semester 2. De onderdelen in semester 1 bestaan uit een groepsopdracht in Almere en een individuele of duo-opdracht in Zwolle. Beide bevatten deels ook individuele beoordelingen. In Almere schrijven studenten een individueel adviesrapport, naast het gezamenlijke onderzoeksrapport. In Zwolle leveren studenten altijd een individueel verslag in maar kunnen zij praktijkopdracht, interviews en de presentatie in duo's uitvoeren.

In het laatste semester voeren studenten vanuit Zwolle en Almere een afstudeerproject uit bij en voor een opdrachtgever gedurende 20 weken. Tijdens het afstuderen laten studenten zien dat zij een complex, actueel project op locatie bij een organisatie of een lectoraat kunnen realiseren. De opdracht wordt eerst uitgewerkt en geformuleerd in een afstudeerwerkplan waarna studenten starten met de uitvoering van de afstudeeropdracht. Aan het eind van de afstudeerfase leveren studenten één of meerdere beroepsproducten op die voor de organisatie gemaakt zijn, zie figuur 4 voor mogelijke beroepsproducten die studenten kunnen opleveren. Studenten verantwoorden de afwegingen en keuzes die daarbij gemaakt zijn in het eindportfolio afstuderen. De manier waarop het portfolio met één of meerdere beroepsproducten is samengesteld, hangt af van de context en moet passen bij de organisatie, product en/of dienst en moet consistent zijn. In het portfolio legt de student alles vast wat nodig is om te kunnen beoordelen of de leeruitkomsten behaald zijn. Het procesverslag bevat de reflectie op het functioneren en de ontwikkeling die is doorgemaakt tijdens het opstellen van het afstudeerwerkplan en de uitvoering van de afstudeeropdracht.

Figuur 4. Beroepsproducten afstudeertraject Communicatie.

Producten van afgestudeerden

Het panel heeft vijftien afstudeerwerken, zowel de onderdelen vanuit semester 1 als 2, met bijbehorende beoordelingen bestudeerd. De selectie is getrokken naar rato van het aantal studenten per locatie en naar rato van de becijfering. Het panel heeft geen twijfels over het behalen van het bachelorniveau. De uitgevoerde onderzoeken zijn stevig qua inhoud en passend qua onderwerpen. Zoals eerder benoemd bij standaard 2 ziet het panel soms wel een spanningsveld tussen wat direct bruikbaar is als beroepsproduct voor het werkveld en wat de opleiding vraagt. Een deel van de afstudeerwerken is erg omvangrijk vanwege de uitgebreide onderbouwing.

Sterk in de rapporten zijn de onderzoeksopzet en de verantwoording daarvan, de vele literatuurverwijzingen en het gebruik van modellen bij het analyseren van de interne en externe context. Het panel ziet dat studenten veel kwantiteit bij hun analyses leveren maar meer de focus zouden moeten leggen op inzichten halen uit deze analyses en dit terug laten komen in de strategie en aanpak. Er is vaak geen verbinding tussen analyse, strategie en aanpak. Bijvoorbeeld een student maakt een uitgebreide analyse met het 7S-model maar komt echter niet tot een daaruit volgend inzicht of een Gap-analyse. Vervolgens ontwikkelt de student een intern verandertraject waarbij cultuur erg belangrijk is waarbij er geen koppeling is met theorie en uitkomsten uit de analyse. Hierdoor lijken en zijn het vaak losse blokken.

Het panel zou het beroepsproduct graag nog meer centraal willen zien staan waardoor het onderzoek echt in dienst van het beroepsproduct komt te staan. Nu is dit soms eerder het bijproduct naast de grondige toelichting.

Ook kan in de eindwerken volgens het panel aandacht voor communicatiestrategie sterker terugkomen: in analyse van de startsituatie, beschrijving van de doelgroep en implementatie van het product. Vooral in Zwolle staan in het afstudeerwerkplan en in het eindportfolio de domeinen Analyseren en Onderzoeken vrij centraal en wordt minder aandacht besteed aan een uitgewerkte communicatiestrategie. Het draait in het afstuderen hier voornamelijk om drie competenties en de

andere twee blijven wat buiten beeld. Een aandachtspunt is daarom straks een evenwichtige spreiding van de kerngebieden (overkoepelende leeruitkomsten) over de beroepsproducten. Studenten, zowel in Almere als Zwolle, kunnen daarnaast nog meer gebruik maken van digitale analytics tools: zeker als het advies ook ingaat op social media is het waardevol als de studenten een startanalyse maken van de site en social media van de organisatie van de opdrachtgever.

Functioneren afgestudeerden

Uit de gevoerde gesprekken concludeert het panel dat het werkveld tevreden is over de kwaliteiten van de afgestudeerde communicatieprofessionals. De werkveldadviescommissie typeert de Windesheimstudent als aanpakker, het zijn goede gesprekspartners die kritische vragen stellen. Het landelijk overleg (LOCO) heeft in het voorjaar van 2022 een alumnionderzoek uitgevoerd onder 675 alumni Communicatie van Hogeschool Windesheim, Hogeschool Ede, Fontys Hogeschool, Hanzehogeschool en de Haagse Hogeschool. Met een gemiddeld rapportcijfer van 7,49 scoort Hogeschool Windesheim het hoogst. Uit eigen alumnionderzoek uitgevoerd in Almere blijkt dat studenten hoofdzakelijk terecht komen in functies die passen bij hun profilering: twintig van de dertig ondervraagden zijn werkzaam in de (online) marketingcommunicatie. Ook alumni uit Zwolle vinden snel passend werk. Alumni worden bij het onderwijs betrokken via gastcolleges en locatiebezoeken van eerstejaars studenten.

Eindoordeel over de opleiding

	B Communicatie Windesheim Zwolle	B Communicatie Windesheim Almere
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet	Voldoet

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis hiervan beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de voltijd bacheloropleiding Communicatie in Zwolle en Almere als **positief**.

Aanbevelingen

Standaard 2

Maak de constructieve alignment, zowel in Zwolle als in Almere, vanuit de kerngebieden zichtbaarder voor studenten. Heldere indicatoren, herleidbaar naar de leerresultaten en kerngebieden, die terugkomen in de studiehandleidingen en rubrics, zijn voor studenten behulpzaam in hun leerproces.

Deel III

Bijlagen

1. Bezoekprogramma

Tijdstip	Programma onderdeel		Deelnemers	Aanwezig in de rol van..
08.30 - 08.40	Ontvangst Commissie			
08.40 - 09.40	Kennismaking	X5.56	<i>Pitch door de opleidingsmanager locatie Almere en Zwolle.</i>	
	Marktplaats met docenten en studenten (Spreektijd 20 min.) (Bezoek incl. lopen 5 min.)		<i>Speerpunten door studenten en docenten.</i>	
		X4.54	<i>Bezoek Apple-lokaal</i>	
09.40- 11.00	Vorbereiding panel			
11.00 - 11.50	Gesprek docenten	X5.56	<i>De commissie gaat in gesprek met de docenten van de opleiding - incl. OC lid</i>	
11.50 - 12.00	Korte pauze -			
12.00 - 12.40	Gesprek studenten	X5.56	<i>De commissie gaat in gesprek met de studenten van de opleiding - incl. OC lid</i>	
12.40 - 13.25	Lunch -			
13.25 - 14.10	Gesprek met Werkveld	X5.56	<i>De commissie gaat in gesprek met het werkveld en alumni</i>	
14.10 - 14.20	Korte pauze -			
14.20 - 14.50	Gesprek borging	X5.56	<i>Gesprek met de examencommissie en toetscommissie</i>	
14.50 - 15.00	Korte pauze -			
15.00 - 15.30	Gesprek met het management	X5.56	<i>Gesprek met het opleidings- en domeinmanagement</i>	
15.30 - 15.45	Pending Issues	X5.56	<i>Indien wenselijk extra gesprekstijd</i>	
15.45 - 16.30	Afsluitend overleg door de commissie			
16.30 - 16.45	Terugkoppeling	X5.56	<i>Terugkoppeling door de commissie aan alle deelnemers</i>	
16.45 - 17.30	Ontwikkelsprek	X5.56	<i>Ontwikkelsprek met het opleidingsmanagement over toetsing en individuele borging</i>	

2. Bestudeerde documenten

Zelfevaluatie rapport Bacheloropleiding Communicatie Windesheim
Film met studentenbijdrage
Instellingsdeel OER 2022-2023 Bachelor en Associate degree opleidingen
Opleidingsdeel OER Communicatie 2022-2023 Zwolle en Almere
LOCO Landelijk Opleidingsprofiel Communicatie 2016 en 2019
Almere Comakership
Competentiematrix Studiejaar 2022-2023 Almere, Zwolle
CV's docenten Communicatie
Reglement examencommissie 2021-2022
Jaarverslag Examencommissie BML&F Almere 2021-2022
Jaarverslag Examencommissie COM.JOU Zwolle 2021-2022
Studiegids COM 2022-2023 Almere, Zwolle
Curriculumoverzicht 2022-2023
Leeruitkomsten Communicatie vanaf cohort 2022 Zwolle
Leeropbrengstenmatrix 2022-2023 Almere
Toetsbeleid opleiding Communicatie Zwolle, Almere
Verslagen kalibratiesessies eindwerken Almere Zwolle 2023
Verslag kalibreersessie cluster hogescholen juli 2022
Diverse verslagen kalibratiesessies stage, project crossmedia 2023
Antwoord curriculumcommissie op aanbevelingen examencommissie december 2022
Verslag expertiseteam Communicatie Zwolle/Almere december 2022
Diverse presentaties teambezoeken Zwolle/Almere 2022
Visie en uitwerking onderzoekend vermogen en datageletterdheid juni 2022
Beoordelingsrubric proces- en reflectieverslag Almere 2020-2021
Beoordelingsrubric beroepsproduct afstuderen Almere 2020-2021
Handleiding advies- en implementatierapport (Beroepsproduct) Almere 2020-2021
Handleiding Afstuderen 2020-2021 groep Business 2020-2021, 2021-2022
Handleiding proces-en reflectieverslag Almere 2020-2021
Studiewijzer eindwerken Zwolle 2020-2021, 2021-2022
Afstudeerdossiers inclusief studentproducten en beoordelingen van negen studenten uit afstudeerjaar 2020-2021 (6 Zwolle en 3 Almere)
Afstudeerdossiers inclusief studentproducten en beoordelingen van zes studenten afstudeerjaar 2021-2022 (4 Zwolle en 2 Almere)

3 Competentiematrixes Zwolle en Almere

Competentiematrix studiejaar 2022-2023 Zwolle

		toetsvorm	aantal toetsen	eets	leeruitkomsten					
					context & strategie	doelgroep en gedrag	concept en creëte	planning en organisatie	overtuiging en draagvlak	verbinding en begeleiding
Eerste jaar	Periode 1 M1 werkveldoriëntatie (project)	PG	1	5	1					1
	P1 M1 Communicatieaanpak(conceptueel)	PI	1	5	1					
	P1 M1 Grafische en audiovisuele vormgeving (vaardigheden)	PI	1	5			1			
	periode 2 M1 Doelgroepen (project)	PG	1	5		1		1		
	P2 M1 Koopgedrag (conceptueel)	M	1	5		1				
	P2 M1 Schriftelijk communiceren (vaardigheden)	PI+ T + MC	3	5						1
	periode 3 M1 Communicatiecampagne	PG	1	5			1			
	P3 M1 Corporate communicatie (conceptueel) en Engels (vaardigheden)	PI + T	2	5			1			
	P3 M1 Mondeling communiceren (vaardigheden)	M	1	5					1	
	Periode 4 M1 Duurzaamheid (project)	PG	1	5	1			1		1
P4 M1 Crisis communicatie (conceptueel)	C + MC*	2	5	1					1	
P4 M1 Onderzoek (vaardigheden)	PI	1	5		1					

			toetsvorm	aantal toetsen	eets	competenties					
						Analyseren en onderzoeken van communicatievraagstukken	Ontwikkelen van en adviseren over communicatiebeleid	Plannen en organiseren	Creëren en realiseren	Representeren	HBO: zelfsturing op loopbaan
Tweede jaar	M3 Agile werken met SCRUM		2 P + T	2	7			2			
	M3 Analyse, strategie en concept		P	1	7	2	2				
	M3 Business English, CEFR B2		2 T	2	2				3		
	M3 De Waardenvolle communicatieprofessional		P	1	6			2	2	2	2
	M3 Implementatie en optimalisatie van online communicatie		P	1	7				2	2	
	M3 Spellen en formuleren 2		T	1	1				2		
	M4 Stage		2 P	2	30	2	2	2	2	2	
Derde jaar	M5 Spellen en formuleren 3		T	1	2				3		
	M5 Community Realisatie Beroepsproducten		P	1	14	2	2	2	2	2	
	M5 Community learning: De Waardenvolle Communicatieprofessional		P	1	7			2		2	2
	M5 Community learning: Verantwoording Beroepsproducten		4 P	1	7	2					
Vierde jaar	M6 Analyseren en Onderzoek (eindwerk)		2 PI	2	5	3		3			
	M6 Bachelor Afstudeeropdracht (eindwerk)		PI	2	25	3	3				
	M3 Business English, CEFR BR		T	1	2				3		
	M6 C&C keuze tussen Storytelling of Conceptontwikkeling (eindwerk)		PI	1	5				3		
	M6 Communicatieve vaardigheden		A	1	4				3		
	M6 De Waardenvolle Communicatieprofessional 1		PI	1	3					3	3
	M6 De Waardenvolle Communicatieprofessional 2		PI	1	2					3	3
	M6 Ontwikkelen van en adviseren over communicatiebeleid		P1	1	5		3				
	M6 Persuasieve Communicatie		PI	1	5					3	
	M6 Spelling en formuleren 3 - Bachelor niveau		T	1	1				3		

MC	MC tentamen	1	basisniveau
T	schriftelijk tentamen	2	gevorderd niveau
PG	portfolio, verslag of dossier groepswerk (met altijd een individueel component)	3	bachelorniveau
		*	voortgangstoets communicatie
PI	portfolio individueel		
M	mondeling of gesprek		
C	casustoets		
A	actieve participatie		

Competentiematrix studiejaar 2022-2023 Almere

		ECs	Contacturen per week	Toetsing	Leeropbrengsten						
Onderwijsseenheid					Doelgroep & Gedrag	Concept & Creatie	Planning & Organisatie	Overtuiging & Draagvlak	Verhanding & Begeleiding	Context & Strategie	
Propedeuse	periode 1	Marketing 1	3	2	T	4		4			
		Inleiding Marktonderzoek	3	2	T	4					
		Inleiding bedrijfskunde	3	2	PB				4	4	
		Project Communicatie en Media (A)	2	2	PB	4	4				
		Engels op Maat Regulier	2	2	T			4			
	periode 2	Studentbegeleiding 1 (a)	1	2	PA		4				
		Inleiding bedrijfscommunicatie	3	2	T				4	4	
		intern communiceren	2	2	T	4			4	4	
		Inleiding gedrag	3	2	PB	4			4		
		Duurzame ontwikkeling	3	2	T					4	
	periode 3	Project Communicatie en Media (B)	4	4	PB	4	4	4	4		
		Studentbegeleiding 1 (b)	1	2	PA						
		Inleiding Creatief en Commercieel Schrijven	3	2	T	4	4	4			
		Project Communicatiebureau (a)	4	4	R/P	4	4				
		Kwantitatief onderzoek 1	3	2	T	4					
	periode 4	Marketing 2	3	2	T	4					
		Studentbegeleiding 2 (a)	1	2	PA			4			
Creative design		3	2	PB		4					
Business English 2		2	2	T			4				
International Business		3	2	T					4		
Studentbegeleiding 2 (b)		1	2	PA							
Jaar 2	periode 5/6	Management en Organisatie 1	3	2	PB				4	4	
		Project Communicatiebureau (b)	4	4	R	4	4	4	4		
		Consumer Insights	5	4	PA	5	5			5	
		marketingcommunicatie	5	3	T/V	5	5			5	
		online marketing	5	3	T, V	5			5		
	periode 7/8	concept & creatie	5	2	V/PB	5	5	5			
		Comaker Crossmediale Marketingcommunicatie	10	3	PA/R/P/PB	5	5	5	5	5	5
		persoonlijk leiderschap	5		V	5			5	5	
		Stage Communicatie Verdieping	20	32	R	5	5	5	5	5	
		professioneel en journalistiek schrijven	5			5					
Jaar 3	9 en 10	Minor	30	0,1	R	*	*	*	*	*	*
	periode 11/12	Project Branding & Media	10	3	V/P/R	5	5	5	5	5	5
		kunst van het overtuigen	5	3	V/P/PA				5	5	
		creatie en analyse van middelen	5	4	PA		5				
		Mediatraining and media impact	5	3	PA/V	5			5	5	
Branding	5	3	T	5			5	5			
Jaar 4	periode 13/14	Digital Consultant 1	5	2	T/P	5					
		Digital Consultant 2	5	2	PB	5	5		5		
	periode 15, 16	Digital Consumer	5	2	T	5				5	
		Comaker Digital Growth (eindwerk)	10	2	PB	5	6	5	5	6	5
	Digital World	5	2	T/P						5	
	Afstudeercomaker (eindwerk)	30	0,5	PB/R	6		6	6		6	

* student werkt aan meerdere leeropbrengsten en skills afhankelijk van keuze.

T Tentamen (schriftelijke toets)
V Vaardigheidstoets
PA (Portfolio) assessment
PB Product-beoordeling
R Rapportage (proces en/of reflectie)
AO Afstudeeropdracht
P Presentatie
W Workshops

4 NQLF Basis
5 NQLF Gevorderd
6 NLQF Bachelor